

PÍSEMNÝ TEST K BAKALÁŘSKÝM ZKOUŠKÁM

Datum: 14. 6. 2016

Jméno: _____

Počet bodů: _____

Pokyny k vypracování testu:

U každé otázky je správná pouze jedna odpověď. Svě odpovědi vyznačujte zakroužkováním jednoho z písmen na začátku řádků pod zněním otázky. Za každou správnou odpověď získáváte 1 bod, za špatnou odpověď 0 bodů. Celkově tak můžete získat 20 bodů. Test úspěšně absolvujete v případě, že získáte alespoň 10 bodů. Na vypracování testu máte 60 minut.

1. Označte správné tvrzení:

- Nejrozsáhlejší památkou české církevní slovanštiny jsou *Besědy na evangelije Řehoře Velikého* z 10. stol. a do staré češtiny byla celá bible přeložena na počátku 14. století.
- Pražské zlomky hlaholské z 12. stol. jsou významným zdrojem bohemik a raná česká křesťanská terminologie ovlivnila výrazně staropolskou.
- De orthographia bohemica* i *Bible kralická* rozlišují v pravopisu dvojí *l* a Benešovského gramatika jako první obsahuje konjugační paradigmata.
- Nejrozsáhlejší gramatikou 17. století je v rukopise zachovaná gramatika jezuitů Václava Jana Rosy a pro jazyk totalitních režimů je typické mj. přenášení původně vojenského lexika do popisů jiné lidské činnosti.

2. Označte řádek, na němž jsou ve správném pořadí (chronologicky vzestupně) uvedeny literární památky podle předpokládané doby jejich vzniku:

- Letopis Mnicha sázavského – Kosmova kronika – Kronika tak řečeného Dalimila*
- Jagičovy glosy – nejstarší glosy v Mater verborum – Česká bible hlaholská*
- Lima linguae Bohemicae – Grammaticae bohemicae libri II – Böhmsche Sprachlehre*
- Poselkyně starých příběhův českých – Staré paměti kutnohorské – Bible kralická šestidílná*

3. V následujícím úryvku z *Mastičkáře* není:

*Rubíne, pustvě tento hněv na stranu,
hovějš lépe svému pánu,
budevě v ten čas bohata,
mine najú všě zlá ztráta.*

- duálový tvar substantiva
- duálový tvar adjektiva
- duálový tvar pronomina
- duálový tvar verba

4. Roku 1805 vydal František Jan Tomsa oslavnou báseň k narozeninám císaře Františka II. Zde je transliterovaný úryvek:

*Šťastně at' se panuje,
wšecko wěrně schwaluje,
cýsařůw jest den.*

*Rod se wždy wíc rozmáhei,
Bůh mu we všem pomáhei,
cýsařůw jest den.*

O pravopisu úryvku lze říct následující:

- Je plně ve shodě s českým pravopisem běžně používaným v r. 1805.
- Plně odpovídá českému pravopisu po provedení analogické a skladné opravy.
- Jsou v něm provedeny pravopisné změny z let 1849 až 1851, ale ne dřívější skladná oprava.
- Nepředstavuje stav běžného českého pravopisu v žádném období 1. poloviny 19. století.

5. Označte řádek, na němž jsou podoby seřazeny chronologicky od hláskoslovně nejstarší po nejmladší:

- středomoravské *budó* (= budou); *r'ěč*; *čakajúci*
- gora*; *křičeti*; *domů*
- středomoravské *sténé* (= stejný); *viera*; *štípati*
- bičěvati*; *ležati*; *dušú*

Všechny další úlohy se vztahují k následujícímu textu:

Do třetí kategorie autorky zařadily páry z výrazně konzervativního prostředí. Tyto páry často spojuje jedině touha po velké rodině. Muž nepřišel o zaměstnání, ale rozhodl se sám odejít na otcovskou dovolenou, protože vydělával výrazně méně než jeho žena. Navzdory tomu, že se zde setkáváme se skupinou s pestrým socioekonomickým pozadím, funguje v ní výměna rolí nejlépe – muži přejímají všechny ženské práce a ženy živí rodinu. Navzdory obtížím se párům daří vést funkční rodinu. Tento závěr studie je paradoxní – nejkonzervativnější rodinné prostředí, často výrazně křesťansky zakotvené, je ze všech socioekonomických a hodnotových zázemí nejflexibilnější. V těchto rodinách se muž ani žena nezabývali osobním rozvojem ani partnerstvím, ale rodinu uchopili jako malou hospodářsko-výchovnou jednotku.

(Lidové noviny 21. 5. 2016, prokráceno)

6. Na kterém řádku je správné tvrzení?

- Lexém *pár* je polysémní.
- Hyperonymem k lexému *pár* v textu je *manželé*.
- V kolokacích *pár kalhot* – *taneční pár* – *pár neděl* je užít týž lexém.
- Lexém *pár* je slovotvorně motivovaný.

7. Na kterém řádku je správné tvrzení?

- Kompozita *socioekonomický* a *hospodářsko-výchovný* patří k témuž slovotvornému typu.
- Lexém *autorka* představuje realizaci mutační onomaziologické kategorie.
- Slova *tíha*, *prejímát*, *rozvoj* jsou tvořena transflexí.
- Lexém *jednotka* představuje realizaci modifikační onomaziologické kategorie.

8. Na kterém řádku je správné tvrzení?

- Slovo *pozadí* může být užito jako eufemistické označení pro část lidského těla, pak se jedná o lexikalizované přenesené pojmenování.
- Spojení *otcovská dovolená*, *funkční rodina*, *osobní rozvoj* jsou kolokace volné.
- Definuje-li slovník základní (centrální) význam slova *práce* jako „užitečná činnost prováděná s vynaložením určitého tělesného nebo duševního úsilí“, užívá klasickou slovníkovou definici obsahující *differentia specifica* („činnost“) a *genus proximum* („prováděná s vynaložením určitého tělesného nebo duševního úsilí“).
- Slovní tvary *žena* a *živí* jsou polysémní, tj. přísluší několika různým slovům (lexémům).

9. Na kterém řádku je správné tvrzení?

- a) Ze spojení *velká rodina* lze univerbizací vytvořit slovo *velkorodina*.
- b) Ve slově *flexibilní* lze s oporou v jiných přejatých slovech (např. *adaptabilní*) vydělit slovotvorný sufix původního jazyka.
- c) Slovo *hodnotový* je slovo slovotvorně motivované, avšak nemůže být slovem motivujícím.
- d) V textu se nevyskytuje žádné podstatné jméno utvořené kombinovaným odvozováním.

10. Na kterém řádku je nesprávné tvrzení?

- a) Na místě slova *odejít* v textu může jako tzv. kontextové synonymum fungovat výraz *nastoupit*.
- b) *Prostředí – milieu* a *dovolená – dovča* jsou dvojice pragmatických synonym.
- c) Vztah dvojice slov *touha* a *přání* nejlépe popíšeme jako synonymii ideografickou specifikací.
- d) *Lidové noviny* jsou pojmenování lidského výrobku, tj. chrématonymum.

11. Text obsahuje:

- a) nesklonné substantivum
- b) nesklonné adjektivum
- c) nesklonné zájmeno
- d) nesklonnou číslovku

12. Kolik různých podřadicích spojek (typů, ne tokenů) text obsahuje?

- a) čtyři
- b) tři
- c) dvě
- d) jednu

13. Text neobsahuje:

- a) žádnou sekundární předložku
- b) žádné kataforicky užití demonstrativum
- c) žádnou částici
- d) žádné zvrtné zájmeno

14. Text neobsahuje žádné sloveso časované podle vzoru:

- a) nese
- b) tiskne
- c) kryje
- d) kupuje

15. Na kterém řádku jsou slovní tvary (v textu vyznačené podtržením) správně morfematically segmentovány?

- a) se dař-0-í, za-kotv-e-n-é
- b) se dař-í-0, za-kotv-0-en-é
- c) se dař-0-í, za-kotv-en-é
- d) se dař-í-0, za-kotv-0-e-n-é

16. V souvětí *Tento závěr studie je paradoxní – nejkonzervativnější rodinné prostředí, často výrazně křesťansky zakotvené, je ze všech socioekonomických a hodnotových zázemí nejflexibilnější.* **se vyskytuje (popř. vyskytují):**

- a) dva přísudky jmenné se sponou, vztah mezi klauzemi je na pomezí příčinného a adordinačního
- b) několikanásobný přívlastek, příslovečné určení průvodních okolností
- c) příslovečné určení zřetele, vztah mezi klauzemi je na pomezí slučovacího a vylučovacího
- d) příslovečné určení míry, předmět v přímém pádě

17. Stavbu souvětí *Navzdory tomu, že se zde setkáváme se skupinou s pestrým socioekonomickým pozadím, funguje v ní výměna rolí nejlépe – muži přejímají všechny ženské práce a ženy živí rodinu.* **zachycuje graf (≡ znamená adordinační vztah, + slučovací, → vztah příčina – důsledek, × vztah odporovací):**

a) H1a.....H1b ≡ H3 + H4

V2přívlastková

b) H2 → H3 + H4

V1 příčinná

c) H2 ≡ H3 + H4

V1 přípustková

d) H1a.....H1b × H3 + H4

V2přípustková

18. Gramatický vzorec slovesa *dařit se z věty* *Navzdory obtížím se párům daří vést funkční rodinu.* **zní:**

- a) (S1) – VF – Inf/Sent
- b) (S1) – VF – S3
- c) S1/Inf/Sent – VF – S3
- d) VF – S4/Inf/Sent

19. V textu se vyskytuje:

- a) kauzativní alternace v sekundární diatezi
- b) sloveso umožňující reciproční alternaci
- c) pasivní alternace v sekundární diatezi
- d) recipientní alternace v sekundární diatezi

20. Věty *Tyto páry často spojuje jedině touha po velké rodině. Muž nepřišel o zaměstnání, ale rozhodl se sám odejít na otcovskou dovolenou, protože vydělával výrazně méně než jeho žena.* **obsahují tyto kondenzace a jejich participanty:**

- a) verbální substantivum s vyjádřeným agentem, infinitiv s vyjádřeným patientem
- b) dějové substantivum s vyjádřeným patientem, infinitiv s vyjádřenou direkcí
- c) přechodník s vyjádřeným patientem, zpřídavnělé přičestí bez vyjádřených participantů
- d) zpřídavnělé přičestí s vyjádřeným agentem, infinitiv s vyjádřeným agentem

Řešení:

1. c
2. b
3. a
4. d
5. b
6. a
7. c
8. a
9. b
10. c
11. c
12. a
13. d
14. c
15. b
16. a
17. c
18. c
19. b
20. b